

надзвичайних ситуацій, що загрожує виникненням надзвичайних ситуацій техногенного характеру; зниження якості нагляду за станом потенційно небезпечних об'єктів та дотриманням правил пожежної безпеки; недостатня кількість сил і засобів, необхідних для спостереження за станом небезпечних природних явищ і недостатня ефективність дій при локалізації лих в їх початковій стадії; недосконалість організаційних і нормативних правових актів, що визначають і регулюють сфери відповідальності, розмежування функцій, структуру, склад органів управління, сил і засобів на всіх рівнях державної влади та управління; недостатній рівень підготовки, професіоналізму та відповідальності керівного складу, посадових осіб органів виконавчої влади, безпосередньо пов'язаних з вирішенням завдань у цій галузі, а також низький рівень підготовки населення країни до дій в умовах надзвичайних ситуацій; недостатній рівень готовності сил цивільного захисту через низький рівень їх матеріально-технічного забезпечення; незадовільне вирішення питань, пов'язаних з будівництвом нових, станом наявних захисних споруд для укриття населення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України від 02.10.2012 р., № 5403-VI «Кодекс цивільного захисту України».

ПРО ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПОЛІЦЕЙСЬКА ДЕОНТОЛОГІЯ

Пендюра М. М.

Національна академія внутрішніх справ

Глибокі трансформаційні процеси, система реформ, що проходить держава – Україна, сприйняття суспільством традиційних стандартів демократії та впровадження їх у всі сфері громадянського суспільства, що формується, вимагає від кожного її представника усвідомленого, відповідального ставлення та виконання конституційних обов'язків. Цей аспект особливо стосується осіб, які залучені до державницьких процесів побудови демократичної, правової соціальної держави. Мова йде, в першу чергу, про державних службовців, на яких покладається обов'язок сформувати таку систему державного управління, яка б забезпечила ефективну охорону та захист прав і свобод людини та громадянина. Але вирішення багатьох проблем, що виникають у сфері державного управління, значною мірою залежить і від правової свідомості та культури всіх членів суспільства, якості законодавства, інших правових явищ.

Це обумовлює у суспільстві нагальну потребу розробки визначених норм відношення до справи, професійної діяльності, еталонів, присяги, кодексу честі, які були б спроможні підтримувати престиж професійних груп у суспільстві, вселяти їм довіру. Посилена увага до професійних морально-етичних норм в сфері правопорядку призвела до виділення системи специфічних наукових деонтологічних знань про обов'язок і норми належної професійної поведінки поліцейських у вигляді міждисциплінарного наукового напрямку – поліцейської деонтології.

Аналізуючи концепції поліцейської деонтології, цікавим є те, що наукові рекомендації англійського філософа-правника І. Бентама були враховані у країнах Європи та Америки як у законодавстві, так і у процесі формування принципів діяльності посадових осіб поліції демократичної держави у конкретних випадках. Розглядаючи

профілактичну діяльність поліції, І. Бентам наголошує, що треба бути особливо обережним, оскільки, за допомогою цієї діяльності легко дійти до цензури книжок та інквізиції, що зумовить зупинку всіх успіхів людського розуму. Саме цьому вченому належить розробка моделі про норми професійної поведінки людини, яка в силу своєї соціальної ролі наділена владними повноваженнями та повинна реалізовувати їх в інтересах суспільства та окремих громадян в межах етики.

На сьогодні, поліцейська деонтологія розглядається вченими як наука, що вивчає всю сукупність організаційно-управлінських, професійно-етичних та соціальних норм, принципів належної поведінки поліцейських при виконанні ними службових обов'язків. Більшість науковців, які займалися дослідженням науки поліцейська деонтологія, схилилися до того, що вона має міжгалузевий характер і знаходиться на стику двох наук – етики та соціології.

Разом з цим, варто наголосити й на тому, що інколи професійну деонтологію розглядають як науку про правила гарного тону, однак це не вірно, оскільки поліцейська деонтологія орієнтована на проблеми регулювання професійної поведінки поліцейських безпосередньо в межах їх служби, а також поза ними під час взаємодії з правопорушниками або з законослухняними громадянами.

Слід також зазначити, що поліцейська деонтологія, так само як теорія права і філософія права на нашу думку, дає загальні знання про належну (бажану) поведінку поліцейських, що, в свою чергу, використовуються галузевими та іншими юридичними науками, як вихідні пункти для досліджень та дозволяє їм уникнути однобокості при вирішенні галузевих наукових проблем. Поліцейська деонтологія є свого роду базисом (скелетом, конституцією) для роз'яснення поліцейським (*тим, які вже працюють, і тим, які навчаються для отримання цієї професії*) уявлення про високі моральні і професійні стандарти поведінки та проведення тих чи інших алгоритмізованих дій з його боку в певній життєвій ситуації. Знання стандартів та позитивного досвіду дозволяє впроваджувати у практику більш дієві методи роботи.

Таким чином, з урахуванням вищевикладених положень, нам здається, що поліцейську деонтологію слід розглядати в двох аспектах:

- як складну, комплексну, міждисциплінарну науку про професійні стандарти (еталони) належної поведінки поліцейських, що базуються на моральних засадах;

- є розділом етики та соціології управління, і досліджує проблеми реалізації норм посадового обов'язку, функціонування нормативно-орієнтаційних інститутів, дає знання про глибокий зміст норм, що закріплені деонтологічними кодексами (етичні кодекси та кодекси честі) поліцейських.

Тобто, можна стверджувати, що поліцейська деонтологія вивчає як проблеми належної, моральної поведінки та діяльності поліцейських, так і соціальне регулювання професійної поведінки, особливості функціонування деонтологічних норм як нормативно-орієнтуючих інститутів.

Виходячи з вищевикладеного, *поліцейську деонтологію* треба розглядати як фундаментально-професійну, міждисциплінарну науку, що вивчає універсальні (національні) стандарти належної поведінки поліцейських, що засновані на високих моральних засадах (принципах) та спрямовані на забезпечення прав і свобод людини та громадянина, а також особливості реалізації цих стандартів в їх практичній діяльності.

За для формування нової генерації поліцейських, поліцейська деонтологія як міждисциплінарний напрям висуває такі завдання:

- вивчення обумовлених соціальною практикою проблем необхідної поведінки поліцейських, виявлення основоположних принципів, норм їх поведінки в різних

системах відносин (щодо об'єкта діяльності, суспільства, держави, закону, власної професійної групи) з метою підвищення ефективності результатів діяльності;

– виявлення несприятливих моральних та інших факторів, що знижують ефективність роботи поліцейських через невинуватену напругу, викликану недотриманням поліцейськими загальнолюдських, макрогрупових або групових професійних норм чи кодексів поведінки у взаємовідносинах з об'єктом діяльності (підозрюваними або затриманими особами, правопорушниками, злочинцями, громадськістю і законослухняними громадянами);

– вивчення й оптимізація системи взаємовідносин у професійній групі між її окремими елементами (особистостями, групами, колегами, начальниками, підпорядкованими особами);

– усунення шкідливих наслідків професійних помилок, відхилень від норм необхідної поведінки, запобігання фактам неповноцінної професійної діяльності;

– запровадження міжнародних норм поліцейської деонтології, прогресивних принципів службової етики і правил у повсякденну службову діяльність і поведінку поліцейських шляхом реалізації наукових розробок, створення науково-методичної бази, вивчення і творчого осмислення вітчизняного та зарубіжного досвіду деонтологічної підготовки кадрів, їх професійного розвитку, ефективного вирішення проблем роботи з персоналом служб та підрозділів поліції.

ДО ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ ВНАСЛІДОК ВЧИНЕННЯ НІКЧЕМНИХ ПРАВОЧИНІВ

Петлюк Р. Ю., Білека А. А.

*Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України*

Правочин – це дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків (ст. 203 ЦК України [1]). Інститут правочинів посідає одне з головних місць у системі цивільного права. Правочин є одним із найпоширеніших механізмів цивільно-правового регулювання та належить до найважливіших юридичних підстав виникнення, зміни й припинення цивільних правовідносин. З правочинами пов'язані майже всі майнові правовідносини в державі. За їх допомогою громадяни та юридичні особи задовольняють свої інтереси в тій чи іншій сфері життєдіяльності.

Однак забезпечити суб'єктам цивільного права набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків не можуть ті правочини, які визнаються недійсними. Зокрема, під недійсністю правочину розуміється ненастання в силу закону тих юридичних наслідків, яких сторони бажали досягти своїми діями під час укладення правочину [2, с. 17]. Недійсність правочину вказує на ненастання правових наслідків, характерних для того чи іншого виду правочинів, оскільки недійсні правочини не створюють юридичних наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю.

Внаслідок учинення недійсних правочинів його учасники можуть завдавати один одному або третім особам шкоду, тому основна увага має бути звернена на поновлення порушених прав та законних інтересів учасників цивільних правовідносин. При цьому значна кількість проблем недійсних правочинів залишається невирішеною, немає єдиної точки зору стосовно багатьох спірних питань, що негативно позначається на механізмі захисту прав та законних інтересів їх сторін, а також стабільності договірних відносин.